

Saksdokument

Digitaliseringsstyret for høyere utdanning og forskning

Til Digitaliseringsstyret
Dato 16.02.2024
Saksnummer 08/24
Saksarkivnr. 24/00173
Sakstype Orientering

Saksansvarlig Roar Olsen
Saksbehandlere Tom Røtting, Vigdis Kvalheim, Terje Mørland og Julie Storlie

Status for Sicts produktportefølje per 31.12.2023

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering og innspill tas med i det videre arbeidet.

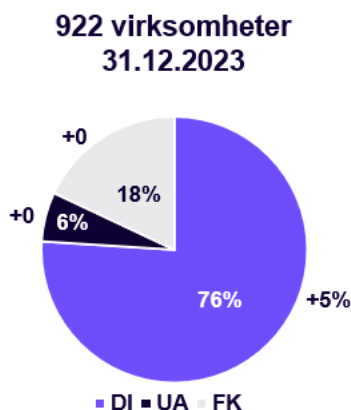
Bakgrunn

Med bakgrunn i samstyringsmodellen er formålet med denne saken å orientere om status for Sicts produktportefølje per 31.12.2023. Tilsvarende status er gjennomgått med porteføljestyrene.

Vurdering

70 virksomheter som har tatt i bruk nye produkter i 2023

Per 2023 har Sikt 922 betalende virksomheter, med en økning på 70 virksomheter som har tatt i bruk nye produkter. Det er porteføljen for data og infrastruktur som i hovedsak står for veksten. Økt antall virksomheter bidrar til bedre produkter, lavere enhetskostnader og nytteeffekter for flere. Se grafen under for fordeling av virksomheter mellom porteføljene.

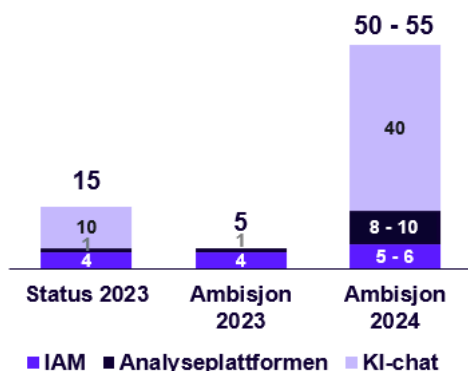

Oversikten viser fordeling mellom porteføljene for betalende virksomheter. Virksomheter som benytter bevilgningsfinansierte produkter, er ikke med.

Sikt har tre produkter under innføring med god fremdrift på innføringene. KI-Chat har 10 nye virksomheter ved utgangen av 2023, og bidrar til at undervisere, forskere og studenter får tilgang til fremtidens teknologi på en sikker måte. IAM (identitets- og tilgangsstyring) er tatt i bruk av 4 kunder med til sammen 115 000 brukere. Flere virksomheter har tatt i bruk en pilotversjon av Analyseplattformen. Innføringen av Analyseplattformen er utsatt til 2024. Grafen under viser status for innføring av nye produkter og ambisjonen for 2024.

15 virksomheter har tatt i bruk produkter under innføring

6 av 9 investeringstiltak er på plan

For investeringstiltak er 5 av 8 tiltak på plan. Grafen under oppsummerer fremdrift for investeringstiltak.

UH-sak og Cris/NVA er forsinket. Nytt opptakssystem har risiko for forsinkelse. UH-sak er forsinket, og i tillegg til tiltak for å øke fremdrift og kvalitet pågår det strategiske valg for prosjektet. For Cris/NVA er ny lansering planlagt medio i 2024. Status og plan for Cris/NVA vil legges frem i møtet.

Nytt opptakssystem er forsinket med kortsiktige milepæler, men er forventet å komme på plan innenfor totalrammen av tiltaket. Forsinkelsen skyldes sammenslåing av FS og Opptak, som over tid er forventet å gi positive effekter på kvalitet, fremdrift og en mer effektiv forvaltning.

Anskaffelsene av Forskningsnettet, LMS, Plagiatkontroll og Digital eksamen er på plan. For Forskningsnettet har det pga. anskaffelsen ikke vært mulig å tilrettelegge for medvirkning i en periode, og det legges til rette for dette inn mot sommeren 2024.

For Nasjonalt utdanningsregister er det i 2023 utarbeidet teknisk beskrivelse som har vært på høring. Utviklingsfasen gjennomføres i 2024, og en første versjon av registeret forventes i løpet av året.

Av nye tiltak er Submerse i oppstart. Submerse står for SUBMarine cablEs for ReSearch and Exploration, og er et treårig tiltak som er finansiert av EU. Målet med Submerse er å benytte fiber for lydsensing til å skape kontinuerlig registrering av vitenskapelige data, spesielt innrettet på jord og marin vitenskapelig forskning.

Satsingsforslagene for Cybersikkerhet, Datasamlinger om det norske samfunnet og Analyseløsning for forskningsinstitusjoner ble sendt til Kunnskapsdepartementet i november.

I løpet av 2023 er 5 tiltak avsluttet. Se vedlegg 1 for oversikt over pågående, avsluttede og planlagte investeringstiltak per 31.12.2023.

I porteføljen er Felles studentsystem og Analyseplattformen finansiert med felles investeringsmidler. Analyseplattformen er avsluttet og sluttrapporten er tilgjengelig på [Sikt.no](https://sikt.no). Årsrapport for disse to tiltakene er inkludert som vedlegg 4.

Økonomi – Prognosen viser tilnærmet 0 i resultat for 2023

Budsjettet resultat inkl. risikokapital i 2023 for produktporteføljene totalt er MNOK 3,4 og Sikt styrer inn mot et resultat på MNOK 0. Regnskapet for 2023 avlegges 10. februar og porteføljeregnskapet presenteres direkte i møtet.

Risiko

Når det gjelder risiko er ressurstilgang, innføringskapasitet hos virksomhetene og sikkerhet moderate risikoer, og tiltak pågår for å senke sannsynlighet og konsekvens. For porteføljen for Utdanning og administrasjon er avhengigheter og mulig dobbeltarbeid mellom UH-sak og Felles studentsystem tatt opp som en risiko. Porteføljestyret følger opp tiltak i det videre arbeidet. En annen risiko som er knyttet til drift, er den gamle opptaksløsningen. Det er gjennomført en ROS-analyse med tiltak som skal begrense risiko for de samordnede opptakene i 2024.

Det pågående anskaffelsene for Forskningsnettet, LMS, Plagiatkontroll og Digital eksamen har usikkerheter som vil reduseres etter hvert som anskaffelsene har fremdrift.

Styrket porteføljestyring gjennom Samstyringsmodellen

Samstyringsmodellen bidrar til å sikre kunde- og brukerinvolvering om strategi og styring, og i den kontinuerlige produktutviklingen. Etableringen av porteføljestyrene har bidratt til mer systematisk og strategisk dialog i sektoren, og særlig porteføljen for Utdanning og administrasjon har fått effekter. Arbeidet med å etablere produktråd og andre fora for kunde- og brukervedvirkning under porteføljestyrene er pågående. Se vedlegg 3 for oversikt over status.

Kostnadsvarsel for 2025 er forankret i langtidsplanen for fellestjenester. Kostnadsvarslet beskriver vesentlige endringer utover konsumprisjustering, og distribueres til institusjonene innen februar 2024. Et mer spesifikt kostnadsvarsel sendes høsten 2024.

Status for porteføljen Data og infrastruktur

Produktene fra Data og infrastruktur er organisert i 7 produktområder. Antall produkter var 39 i 2022, og redusert med 2 det siste året. UH-Skype og Teams Community er lagt ned og kostnaden for UH-21 er redusert med ~MNOK 7 i årlig kostnad.

Data og infrastruktur er porteføljen med flest kunder i Sikt. Dette skyldes både at grunnopplæringen benytter Feide og at det er mange produkter som er attraktive for forskningsinstitutter. Antall kunder har økt med 67 i 2023. Veksten er størst på Feide, CNaas (lokalnett), KI-Chat, Cybersikkerhetssenteret og Forskningsnettet.

Kontrakten for samhandlingsproduktet Zoom er reforhandlet med godt resultat og for flere av kundene blir det en prisnedgang i 2024 i forhold til 2023.

Det største investeringstiltaket i porteføljen er Forskningsnett. Finansiering er besluttet i RNB gjennom et 20-årig rentefritt statslån. Tilbakebetaling starter fra 2025. Det er mottatt mange tilbud på fiber og optisk spekter, og første runde med forhandlinger ble avsluttet i desember med frist for nye tilbud i januar 2024.

IAM er tatt i bruk av UiB, OsloMet, HiM og UiT. UiB er løftet over på skyplattform, slik at alle nå er på samme plattform. Nord universitet vil starte i slutten av januar 2024. Felles IAM på Meteorologiske institutt settes i drift i februar 2024. Farten på utrulling øker for hver kunde, som følge av forbedringer i utrullingsprosessen basert på kontinuerlig læring.

Cybersikkerhetscenteret har gjennomført en kundeundersøkelse i 2023 med god respons. Resultatene var meget gode. Senteret har vært svært aktive med flere webinar og seminarer gjennom året der alle har hatt god deltagelse. Riksrevisjonen har hatt en revisjon av sikkerheten i UH-sektoren. Funnene både fra riksrevisjonen rapport og kundeundersøkelsen vil kunne påvirke både prioritering og rekkefølge på tiltakene i produktstrategien på området.

For å sikre en god drift og en sunn utvikling av det lokale nettverket tilbyr Sikt tjenesten CNaaS lokalnett. CNaaS lokalnett er fundert på de krevende behovene kunnskapssektoren har knyttet til forskning, undervisning og formidling. Ved at sektoren velger én felles tilnærming til drift og forvaltning av IKT-infrastruktur på campus, legges det til rette for økt kvalitet, effektivitet og sikkerhet. I dag kjøper CNaaS på mer enn 50 lokasjoner levert til 29 virksomheter og mange står i kø. Forskningsstasjonen Troll i Antarktis vil i løpet av januar 2024 få implementert CNaaS, for å legge til rette for stadig mer dataintensiv forskning. Gjennom GÉANT vil vi også levere CNaaS til Renu (Ugandas svar på Sikt).

Sikt KI-chat er et nytt produkt som bruker en språkmodell som er bygd på GPT (Generative Pre-trained Transformer), som er utviklet av Open AI og levert av Azure. Sikt KI-chat er sikker fordi vi har sørget for at det du skriver ikke vil bli lagret permanent eller brukt til å lære opp modellen videre. Vi har sikret at databehandleravtalene er i tråd med GDPR og norsk lov, slik at brukeren kan være trygg på at dataene ikke kommer på avveie. Det har vært stor oppmerksomhet rundt produktet og 12 kundeavtaler er så langt signert. Vi ser også at bruken hos våre kunder øker raskt både i antall brukere og i volum per bruker.

Grunnopplæringen driver utviklingen av Feide videre. Nytteverdien er stor, og Feide knytter sammen 700 vertsorganisasjoner og mer enn 2 000 produkter. Tilgjengelighetserklæringen som ble obligatorisk fra februar 2023 ble effektivt håndtert og distribuert ved bruk av de allerede etablerte koblingene mellom produkt, leverandør og vertsorganisasjon i Feide og bidro til betydelige besparelser for sektoren.

Kompetansen til Sikt innen fiberbasert distribuert akustisk sensing (DAS) har ført til MNOK 17 fra EU til prosjektet SUBMarine cableS for ReSearch and Exploration (SUBMERSE). Prosjektet skal gå over 3 år fra 2023. Målet med SUBMERSE-prosjektet er å gi kontinuerlig registrering av vitenskapelige data, spesielt innrettet på jord og marin vitenskapelig forskning. Et annet mål er å utforske hvordan forskningsnettene i Norden, Europa og på verdensbasis kan bidra til å bygge en framtidig forskningsinfrastruktur for akustisk sensing. Sikt har bidratt til at NTNU og UiB har fått til sammen MNOK 10 av de totale prosjektmidlene.

Når det gjelder risiko er Sikt tett på utviklingen innen cybersikkerhetsområdet og trusselbildet knyttet til Ukraina-situasjonen. Forskningsnett og Feide er særlig viktig infrastruktur for kunnskapssektoren, som overvåkes og oppgraderes løpende. Begge produktområdene har solide og oppdaterte beredskapsplaner, og det er gjennomført flere øvelser for å øke beredskapen ytterligere.

For investeringstiltakene er usikkerhet om anskaffelsen på Forskningsnett den viktigste. Det er blant annet knyttet usikkerhet til respons på anbudet, valutaeffekter, utfall fra pris og forhandlinger og leveransetider. Produktområdet har tung kompetanse og erfaring fra tilsvarende prosesser, og prosjektet er i henhold til plan. Investeringen i denne type infrastruktur skal dekke behovene de neste 20 årene, noe som gjør det til en krevende øvelse.

For status oppsummert, se vedlegg 2.

Status for porteføljen Utdanning og administrasjon

Digitalt læringsmiljø (undervisningstjenester): Produktområdet er på plan med anskaffelsesprosjekter på områdene LMS, digital eksamen og plagiatskontroll. Et første utkast til plan for innføring av produktene etter anskaffelsene er etablert. Ny innkjøpsmodell med finansiering i etterkant av anskaffelsene gir noe usikkerhet for Sikt vedr. oppslutning om anskaffelser. Produktrådet vil tilrå prismodell i 2024.

Administrasjonstjenester: Felles metodikk for arbeid med innkjøpte produkter er utarbeidet. UH Sak prosjektet er vesentlig forsinket. Det jobbes med strategiske veivalg i prosjektet, og oppstart av felles forvaltning forskyves til 2025. Det er etablert felles prinsipper om hvordan prosesskartleggingsarbeid fordeles mellom FS og UH Sak.

Dataanalyse og beslutningsstøtte: Lansering av analyseplattformen som brukerfinansiert produkt ble besluttet av porteføljestyret i november. Sluttrapport er godkjent og publisert på sikt.no. Analyseplattformen er i produksjon med 2 pilotinstitusjoner (UiA og Sikt). UiS og USN har dessuten koblet seg til Analyseplattformen. UiB har tilgang. En foreløpig innføringsplan foreligger og videre implementeringsplan utarbeides innen T1 2024. Det er knyttet usikkerhet til hvor fort Analyseplattformen får betalende kunder og hvor fort det er mulig for Sikt å rulle den ut. Se vedlegg for årsrapport om Analyseplattformen.

Felles studentsystem: Et flertall API-er er produksjonssatte og tilgangsstyring er etablert på grunnleggende nivå. Lånekassen er i test på nye API-er. I løpet av 2023 har Sikt fått 39 brukere av FS GraphQL API-et i sektoren (fordelt på 21 forskjellige institusjoner). Det er videre tatt i bruk finkornet tilgangsstyring, slik at integrasjonsbrukerne kan få tilgang til kun de relevante delene av grafen. For FS er det også utviklet brukerflater. En første prototype av studentbrukerflaten er produsert. Komponentbibliotek og rammeverk for brukerflater er på plass. For å forbedre brukeropplevelsen er student, søker og person med kvalifikasjoner samlet. Ny Studentbevis-app er klart for test. Når det gjelder arbeid med prosesser er begrepskatalog publisert, og modell for prosessarbeid er vedtatt. FS har også tatt initiativ til tiltak for å begrense dobbeltarbeid og tilrettelegge for godt samarbeid mellom UH Sak og FS. Forslag om ansvarsfordelingsprinsipper er utarbeidet for prosesser med saksbehandling og delt med UH Sak prosjektet. Se vedlegg for årsrapport om FS.

Opptakssystem: Prosjekt Framtidens opptak er etablert med styringsgruppe som har godkjent styringsdokumentasjonen for gjennomføringsfasen. Første fase av prosjektet har fokus på grunnutdanningene. Målet er at det samordnede opptaket i 2026 skal gjennomføres med ny løsning. Deretter er planen å støtte andre typer opptak (masteropptak og lokale opptak). Produktområdene FS og Opptak er slått sammen til én felles utviklingsorganisasjon. Bakgrunnen for sammenslåingen er arbeidet med virksomhetsarkitektur og oppdatert kunnskap om behov for større integrasjon mellom framtidige løsninger. Samkjøringen er i tillegg et risikoreduserende tiltak i gjennomføringen av samordnede opptak før ny opptaksløsning er ferdig. Etableringen av felles utviklingsorganisasjon gir risiko for lavere utviklingshastighet på kort sikt, men forventes å gi mer effektiv utvikling i prosjektperioden sett under ett, redusert risiko for at det utvikles løsninger som ikke virker sammen og enklere drift og forvaltning av løsningene.

Gamle opptaksløsninger gjør at det vil være økt risiko for problemer i gjennomføringen av samordnede opptak fram til ny løsning er etablert. I opptaket sommeren 2023 ble det i tillegg avdekket flere utfordringer i samspillet mellom opptaksløsning, FS og NVB. Avbøtende tiltak etablert: Produktene er nå samlet i ett produktområde med felles driftskoordinering og samkjørt utvikling. Det er gjennomført en ROS analyse med prioriterte tiltak for å begrense risiko for de samordnede opptakene i 2024.

Nasjonale registre: En tverrsektoriell arbeidsgruppe har utarbeidet en teknisk beskrivelse. Beskrivelsene har vært på høring, og Sikt har nå tilstrekkelig informasjon for å starte gjennomføringsfasen. Oppstart av utviklingsarbeidet er noe forsinket på grunn av prioritering av andre oppgaver i produktområdet. Første versjon av registeret forventes i løpet av 2024. Utdanningsregisteret utgjør sammen med bl.a. NVB og Vitnemålsportalen produktgruppen Nasjonale registre. Det er behov for å utvikle en helhetlig strategi/plan med prioriteringer for dette området med forankring i berørte direktorater. Dette vil skje parallelt med utvikling av øvrige produktstrategier våren 2024.

For status oppsummert, se vedlegg 2.

Status for porteføljen Forskning og kunnskapsressurser

Personvern: UH-sektor har utarbeidet forslag til revidert mønsteravtale (tjenesteleveranseavtale) med Sikt. Det er inngått 6 nye avtaler om personverntjenester, tre personvernombudsavtaler, og 3 avtaler om timebaserte tjenester. Sikt er også i prosess med 5 UH-institusjoner om å levere personombudstjenester. Det er også tre pågående oppdrag på GDPR-rådgivning.

Som et ledd i den kontinuerlige utviklingen av systemer og prosesser innførte vi Automatisk vurdering av behandling av personopplysninger med lav personvernulempe 30. november 2022. Det innebærer at student/forsker får en maskinell vurdering. I 2023 har 4357 av 11881 prosjekter som er vurdert, fått maskinell førstegangsvurdering.

Kunnskapsressurser og bibliotekstjenester: Anbudsprosess for biblioteksystem/søkesystem er planlagt, styringsgruppe er etablert og kravspesifikasjon for anbudsprosess påbegynt. God samhandling med sektoren og 13 webinarer med til sammen over 1 000 deltakere gjennomført i 2023.

Forskningsinformasjon: NVA er forsinket i forhold til innføringsplan. Godt grunnlag for full overgang til Cris/NVA er etablert gjennom omfattende testing og gjennomføring av 8 webinarer med ~ 140, deltakere per webinar. Videreutvikling av viktig funksjonalitet, bl.a. avansert søk og tilgangskontroll etter ende til ende test. God dialog med sektoren om finansieringsmodell fremover og betalingsmodell besluttet av porteføljestyret med forbehold om at Sikt kommer tilbake til porteføljestyret for behandling av budsjett for NVA 2025.

Dataforvaltning: Den nye plattformen for surveydata, Surveybanken, ble lansert som planlagt i juni 2023, og er senere utvidet med 68 nye datasett. Vi har registrert 50% økning av antall mottakere av surveydata, sett sammenlignet med 2022. Satsingen på Data om det norske samfunnet planlagt. Skolevalget og skolevalgsundersøkelsen i 2023 ble gjennomført i henhold til plan.

Microdata: 20% økning fra 2022 i antall publikasjoner som har brukt microdata og 13 nye institusjoner som har tegnet avtale. Datagrunnlaget for Microdata utvidet med ~70 nye variabler fra SSB. Samarbeid pågående med HK-dir og Kreftregisteret for testing av microdata-plattformen til utvidede formål. Fellessøknad om finansiering i samarbeid med SSB, FHI og Kreftregisteret, sendt til Forskningsrådet. Opplegg for avtalebasert brukerbetaling på plass. Innføres i 2024.

Åpen forskning: Felles avtaler forhandlet ferdig. Rapport som grunnlag for strategi for norsk vitenskapelig publisering utarbeidet i samarbeid med HK-dir og Forskningsrådet. Produktområdet har også bidratt i en rekke internasjonale fora, som OA202, ICOLC og AUA Big Deals Group. Arbeid med å avklare ansvar for databehandleravtaler ved lisensavtaler er pågående.

Vedlegg

1. Oversikt investeringstiltak
2. Status per produktportefølje
3. Status for etablering av produktråd og produktstrategier
4. Årsrapport felles investeringsmidler 2023
5. Produktregnskap 2023 (ettersendes)